

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

6 decembrie 2018*

„Trimitere preliminară – Libera circulație a mărfurilor – Taxe vamale – Taxe cu efect echivalent – Percepere asupra transportului de energie electrică produsă pe teritoriul național și destinată exportului – Compatibilitatea unei astfel de reglementări cu principiul liberei circulații a mărfurilor”

În cauza C-305/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Okresný súd Bratislava II (Tribunalul Districtual din Bratislava II, Slovacia), prin decizia din 28 februarie 2017, primită de Curte la 26 mai 2017, în procedura

FENS spol. s r. o.

împotriva

Slovenská republika – Úrad pre reguláciu sieťových odvetví,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul T. von Danwitz, președintele Camerei a șaptea, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a patra, doamna K. Jürimäe și domnii C. Lycourgos, E. Juhász (raportor) și C. Vajda, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 19 aprilie 2018,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru FENS spol. s r. o., de A. Čižmariková, advokátka;
- pentru guvernul slovac, de B. Ricziová, în calitate de agent;
- pentru guvernul neerlandez, de M. Bulterman și de J. Langer, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de M. Wasmeier și de A. Tokár, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 5 iulie 2018,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: slovacă.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 28 și 30 TFUE.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între, pe de o parte, FENS spol. s r.o., o societate cu răspundere limitată cu sediul în Slovacia, și, pe de altă parte, Slovenská republika (Republica Slovacă), reprezentată de Úrad pre reguláciu sieťových odvetví [Oficiul de reglementare a industriilor de rețea, denumit în continuare „ÚRSO”)], cu privire la taxa pe furnizarea serviciilor de transport al energiei electrice a cărei plată fusese solicitată predecesorului FENS de ÚRSO.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 28 alineatul (1) TFUE prevede:

„Uniunea este alcătuită dintr-o uniune vamală care reglementează ansamblul schimburilor de mărfuri și care implică interzicerea, între statele membre, a taxelor vamale la import și la export și a oricăror taxe cu efect echivalent, precum și adoptarea unui tarif vamal comun în relațiile cu țări terțe.”
- 4 Potrivit articolului 30 TFUE:

„Între statele membre sunt interzise taxele vamale la import și la export sau taxele cu efect echivalent. Această interdicție se aplică de asemenea taxelor vamale cu caracter fiscal.”
- 5 Directiva 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE (JO 2003, L 176, p. 37, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 61, rectificare în JO 2004, L 16, p. 74) cuprinde articolul 11, intitulat „Dispecerizare și ajustare”, care prevede, la alineatul (7), următoarele:

„Normele adoptate de operatorii de rețele de transport pentru echilibrarea rețelei electrice trebuie să fie obiective, transparente și nediscriminatorii, incluzând normele de taxare pentru redevențele care trebuie plătite [de utilizatorii] rețelei în caz de dezechilibru. Condițiile, inclusiv normele și prețurile, aplicabile prestării de servicii de către operatorii de rețele de transport se stabilesc în mod nediscriminatoriu și având în vedere costurile, în conformitate cu o metodologie compatibilă cu articolul 23 alineatul (2), și trebuie publicate.”
- 6 Directiva 2005/89/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 ianuarie 2006 privind măsurile menite să garanteze siguranța aprovizionării cu energie electrică și investițiile în infrastructuri (JO 2006, L 33, p. 22, Ediție specială, 13/vol. 51, p. 309) prevede la articolul 1, intitulat „Domeniul de aplicare”:

„(1) Prezenta directivă prevede măsuri menite să garanteze siguranța aprovizionării cu electricitate, astfel încât să asigure buna funcționare a pieței interne a energiei electrice precum și:

 - (a) un nivel adecvat al capacității de producție;
 - (b) un echilibru adecvat între ofertă și cerere și
 - (c) un nivel corespunzător de interconexiune între statele membre pentru dezvoltarea pieței interne.

(2) Prezenta directivă stabilește un cadru în interiorul căruia statele membre definesc politici transparente, stabile și nediscriminatorii în materie de siguranță a aprovizionării, compatibile cu cerințele unei piețe interne competitive a energiei electrice.”

7 Articolul 5 din această directivă, intitulat „Menținerea echilibrului între ofertă și cerere”, prevede:

„(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a menține echilibrul între cererea de energie electrică și capacitatea de producție disponibilă.

În special, statele membre:

(a) fără a aduce atingere cerințelor specifice ale sistemelor mici izolate, încurajează stabilirea unui cadru pentru piața engros care furnizează semnale corespunzătoare privind prețul pentru producție și consum;

(b) cer administratorilor rețelelor de transport să asigure menținerea unui nivel corespunzător al capacității de producție de rezervă în scopul echilibrării și/sau să ia măsuri echivalente bazate pe piață.

(2) Fără a aduce atingere articolelor 87 și 88 din tratat, statele membre pot, de asemenea, să ia măsuri suplimentare, în special (dar nu numai) următoarele măsuri:

(a) dispoziții menite să faciliteze noi capacități de producție și intrarea pe piață a unor societăți de producție noi;

(b) eliminarea obstacolelor care împiedică utilizarea contractelor ce pot fi întrerupte;

(c) eliminarea obstacolelor care împiedică încheierea de contracte cu durată variabilă atât pentru producători, cât și pentru consumatori;

(d) încurajarea adoptării de tehnologii de gestionare a cererii în timp real, precum sistemele de măsurare avansate;

(e) încurajarea măsurilor de economisire a energiei;

(f) cereri de ofertă sau orice procedură echivalentă în termeni de transparență și nediscriminare, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2003/54/CE.

(3) Statele membre publică măsurile care trebuie luate în temeiul prezentului articol și asigură difuzarea cea mai largă posibil a acestora.”

Dreptul slovac

8 Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou (Decretul nr. 317/2007 al Guvernului Republicii Slovacă privind normele de funcționare a pieței energiei electrice), în versiunea aplicabilă datei faptelor din litigiul principal (denumit în continuare „Decretul guvernamental nr. 317/2007”), prevede la articolul 12, intitulat „Condițiile de furnizare a serviciilor de rețea”, următoarele:

„(1) Serviciile de rețea sunt furnizate de administratorul rețelei de transport în funcție de condițiile tehnice și de instrucțiunile centrului de repartizare a energiei electrice, prin intermediul serviciilor auxiliare pe care le-a cumpărat.

(2) În cazul în care consumatorul final de energie electrică este conectat la rețeaua de transport, acesta plătește taxa pentru serviciile de rețea și taxa pentru exploatarea sistemului către operatorul rețelei de transport, pe baza unui contract de transport și de acces la rețeaua de transport.

(3) În cazul în care consumatorul final de energie electrică nu este conectat la rețeaua de transport, acesta plătește taxa pentru serviciile de rețea și taxa pentru exploatarea sistemului prin intermediul operatorului rețelei de distribuție la care este conectat punctul său de consum, pe baza contractului de distribuție și de acces la rețeaua de distribuție.

[...]

(9) Plata pentru serviciile de rețea în cazul exportului de energie electrică este efectuată de exportatorul de energie electrică, dacă acesta nu demonstrează că energia electrică exportată a fost importată pe teritoriul definit.

(10) Plata pentru exploatarea sistemului nu este facturată pentru energia electrică aferentă exportului energiei electrice.”

- 9 Potrivit articolului 2 litera a) punctul 2 din Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Legea nr. 251/2012 privind energia electrică, de modificare și de completare a anumitor legi), teritoriul definit este teritoriul Republicii Slovace în care operatorul unei rețele de transport sau operatorul unei rețele de distribuție este obligat să asigure transportul sau distribuția de energie electrică ori în care operatorul unei rețele de transport sau operatorul unei rețele de distribuție este obligat să asigure transportul sau distribuția de gaze naturale.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 10 FENS este succesorul legal al Korlea Invest a.s. (denumită în continuare „Korlea”), societate care a fost declarată în faliment în timpul procedurii judiciare în cadrul căreia a fost formulată prezenta cerere de decizie preliminară.
- 11 Korlea a primit autorizația să opereze în calitate de furnizor pe piața energiei electrice din Slovacia. Activitățile sale includeau achiziționarea, comercializarea și exportul de energie electrică. În acest context, Korlea a încheiat un contract-cadru de achiziționare și de vânzare a energiei electrice cu Slovenské elektrárne a.s., o societate slovacă care își desfășoară activitatea în sectorul producției energiei electrice, cu efect la 15 august 2006, precum și mai multe contracte speciale de furnizare a energiei electrice. La 16 ianuarie 2008, Korlea a încheiat cu Slovenská elektrizačná prenosová sústava a.s. (denumită în continuare „SEPS”), o societate slovacă care administrează rețeaua națională de transport al energiei electrice, un contract de transport de energie electrică potrivit căruia această din urmă societate s-a angajat să asigure, pe seama Korlea, transportul de energie electrică prin intermediul unor interconexiuni, precum și administrarea și furnizarea de servicii de transport. Contractul de transport prevedea că, pentru furnizarea de servicii de rețea în cazul exportului de energie electrică, Korlea trebuia să achite o redevență, calculată în temeiul articolului 12 alineatul (9) din Decretul guvernamental nr. 317/2007, în afară de cazul în care demonstrează că energia electrică exportată fusese mai întâi importată în Slovacia.
- 12 Korlea a plătit această redevență într-un quantum de 6 815 853,415 euro către SEPS pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie și 31 decembrie 2008. Acest quantum a fost calculat în conformitate cu o decizie a ÚRSO din 4 decembrie 2007.
- 13 Prin scrisoarea din 13 octombrie 2008, Korlea a solicitat SEPS să înceteze facturarea redevenței menționate și să îi ramburseze sumele pe care le plătitese deja cu acest titlu. Prin scrisoarea din 30 octombrie 2008, SEPS a respins această cerere.

- 14 În cursul anului 2010, Korlea a formulat la Okresný súd Bratislava II (Tribunalul Districtual din Bratislava II, Slovacia) o acțiune în despăgubire îndreptată împotriva ÚRSO, arătând, printre altele, că redevența în discuție constituia o taxă cu efect echivalent unei taxe vamale. ÚRSO susținea că această redevență nu era de natură să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre, ci avea ca obiectiv garantarea siguranței aprovizionării, fiabilitatea și stabilitatea rețelei electrice a Republicii Slovacie, în special în perioada anterioară anului 2009, în care stabilitatea rețelei fusese perturbată de închiderea a două blocuri ale centralei nucleare din Jaslovské Bohunice (Slovacia). ÚRSO arăta de asemenea că, atunci când piața slovacă a devenit din nou stabilă – și anume începând cu 1 aprilie 2009 –, aceasta nu mai aplicase redevența menționată.
- 15 Prin hotărârea din 4 februarie 2011, această instanță a respins acțiunea menționată. Korlea a formulat apel împotriva acestei decizii la Krajský súd Bratislava (Curtea Regională din Bratislava, Slovacia), care, prin Ordonanța din 15 august 2012, a anulat această hotărâre și a trimis cauza spre rejudecare la instanța de prim grad de jurisdicție.
- 16 În aceste condiții, Okresný súd Bratislava II (Tribunalul Districtual din Bratislava II) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 30 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei dispoziții naționale cum este articolul 12 alineatul 9 din [Decretul guvernamental nr. 317/2007], care instituie o sarcină pecuniară specifică pentru exportul de energie electrică de pe teritoriul Republicii Slovacie, fără a face distincție după cum exportul de energie electrică de pe teritoriul slovac are loc către statele membre ale Uniunii Europene sau către țări terțe, în ipoteza în care exportatorul de energie electrică nu dovedește că energia electrică exportată a fost importată pe teritoriul Republicii Slovacie, adică o sarcină pecuniară aplicată exclusiv energiei electrice produse pe teritoriul Republicii Slovacie și exportate de pe acest teritoriu?
- 2) O sarcină pecuniară cum este cea instituită prin dispoziția de la articolul 12 alineatul 9 din [Decretul guvernamental nr. 317/2007], adică o sarcină aplicată exclusiv energiei electrice produse în Republica Slovacă și, în același timp, exportate de pe teritoriul Republicii Slovacie, fără a face distincție între exportul către țări terțe și exportul către statele membre ale Uniunii Europene, constituie de asemenea o taxă cu efect echivalent unei taxe vamale în sensul articolului 28 alineatul (1) TFUE?
- 3) O dispoziție națională cum este dispoziția de la articolul 12 alineatul 9 din [Decretul guvernamental nr. 317/2007] este compatibilă cu principiul liberei circulații a mărfurilor consacrat la articolul 28 TFUE?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 17 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 28 și 30 TFUE trebuie să fie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru care prevede o sarcină pecuniară precum cea în discuție în litigiul principal, care se aplică energiei electrice exportate către un alt stat membru sau către o țară terță doar atunci când energia electrică a fost produsă pe teritoriul național.
- 18 Potrivit articolului 12 alineatul 9 din Decretul guvernamental nr. 317/2007, plata pentru serviciile de rețele în cazul exportului de energie electrică este în sarcina exportatorului de energie electrică, cu excepția cazului în care acesta demonstrează că energia electrică a fost importată pe teritoriul slovac. Reiese de asemenea din dosarul prezentat Curții că sarcina pecuniară pe care o reprezintă o astfel de plată nu a fost impusă decât în mod temporar și că nu a mai fost aplicată începând cu 1 aprilie 2009.

Cu privire la aplicabilitatea articolelor 28 și 30 TFUE

- 19 Guvernele neerlandez și slovac susțin că situația în discuție în litigiul principal este reglementată de dreptul derivat. Primul se referă la anumite dispoziții din Directiva 2003/54, iar al doilea la anumite dispoziții din Directiva 2005/89.
- 20 Potrivit guvernului neerlandez, sarcina pecuniară în discuție intră în domeniul de aplicare al articolului 11 alineatul (7) din Directiva 2003/54, care permite operatorilor de rețea să instituie redevențe care trebuie plătite de utilizatorii transportului de energie electrică în cazul unui dezechilibru. Conformitatea unei astfel de sarcini cu dreptul Uniunii ar trebui, pentru acest motiv, să fie examinată în raport cu această directivă, iar nu în raport cu dreptul primar.
- 21 Guvernul slovac arată că articolul 5 din Directiva 2005/89 prevede în mod expres că statele membre trebuie să ia măsurile necesare pentru a menține echilibrul între capacitatea de producție disponibilă și cererea de energie electrică. Introducerea temporară a sarcinii pecuniare în discuție în litigiul principal, datorată de exportatorii de energie electrică domestică, ar răspunde tocmai obiectivelor vizate la acest articol.
- 22 În această privință, este necesar să se amintească faptul că rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, atunci când un domeniu a făcut obiectul unei armonizări exhaustive la nivelul Uniunii, orice măsură națională care intră în domeniul respectiv trebuie apreciată în raport cu dispozițiile acestei măsuri de armonizare, iar nu în raport cu dispozițiile dreptului primar (a se vedea în special Hotărârea din 1 iulie 2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, punctul 57 și jurisprudența citată).
- 23 În speță, trebuie să se determine dacă articolul 11 alineatul (7) din Directiva 2003/54 și/sau articolul 5 din Directiva 2005/89 au realizat o armonizare exhaustivă, de natură să excludă examinarea compatibilității unei reglementări precum cea în discuție în litigiul principal cu articolele 28 și 30 TFUE.
- 24 În această privință, este necesar să se arate că Directiva 2003/54, aplicabilă la data faptelor din litigiul principal, constituia una dintre etapele realizării progresive a unei piețe interne a energiei electrice în întreaga Uniune. Deși a contribuit la crearea unei astfel de piețe, aceasta nu a finalizat în niciun caz realizarea pieței interne a energiei electrice. Împrejurarea că Directiva 2003/54 a fost abrogată prin Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice (JO 2009, L 211, p. 55) confirmă această concluzie.
- 25 În ceea ce privește în special articolul 11 alineatul (7) din Directiva 2003/54, reiese din textul însuși al acestei dispoziții că normele de taxare pentru redevențele care trebuie plătite de utilizatorii rețelei de energie electrică trebuie să fie obiective, transparente și nediscriminatorii. Această dispoziție se limitează astfel la definirea cadrului în care operatorii de rețele de transport stabilesc aceste redevențe, a căror impunere nu este, așadar, armonizată în mod exhaustiv. Prin urmare, articolele 28 și 30 TFUE trebuie să fie luate în considerare pentru a determina conformitatea cu dreptul Uniunii a unor măsuri naționale precum cele în discuție în litigiul principal.
- 26 În ceea ce privește Directiva 2005/89, aceasta urmărește, astfel cum reiese din cuprinsul articolului 1 alineatul (2), stabilirea unui cadru în interiorul căruia statele membre definesc politici transparente, stabile și nediscriminatorii în materie de siguranță a aprovizionării, compatibile cu cerințele unei piețe interne competitive a energiei electrice. Articolul 5 din această directivă, invocat de guvernul slovac, se referă la adoptarea „măsuril[or] necesare” de către statele membre. Rezultă din aceste dispoziții că statele membre păstrează o marjă importantă de apreciere în acest context și că armonizarea realizată de directiva menționată nu are un caracter exhaustiv.
- 27 În consecință, articolul 11 alineatul (7) din Directiva 2003/54 și articolul 5 din Directiva 2005/89 nu au procedat la o armonizare exhaustivă a domeniului pe care îl reglementează.

- 28 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se procedeze la interpretarea articolelor 28 și 30 TFUE.

Cu privire la existența unei taxe cu efect echivalent unei taxe vamale

- 29 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, constituie o taxă cu efect echivalent unei taxe vamale orice sarcină pecuniară, chiar dacă este minimă, impusă unilateral asupra mărfurilor în temeiul faptului că trec frontiera, oricare ar fi denumirea și modul de aplicare ale acesteia, și care nu reprezintă o taxă vamală propriu-zisă. În schimb, o sarcină pecuniară care rezultă dintr-un regim general de impozite interne aplicat în mod sistematic, potrivit aceluiași criterii obiective, unor categorii de produse indiferent de originea sau de destinația acestora intră în sfera de aplicare a articolului 110 TFUE, care interzice impozitele interne discriminatorii (Hotărârea din 14 iunie 2018, Lubrizol France, C-39/17, EU:C:2018:438, punctul 24 și jurisprudența citată).
- 30 În acest context, este necesar să se amintească, pe de o parte, că dispozițiile Tratatului FUE referitoare la taxele cu efect echivalent și cele referitoare la impozitele interne discriminatorii nu sunt aplicabile în mod cumulativ, astfel încât o măsură care intră sub incidența articolului 110 TFUE nu poate, în sistemul tratatului menționat, să fie calificată drept „taxă cu efect echivalent” (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 octombrie 2014, Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, punctul 20 și jurisprudența citată) și, pe de altă parte, că articolul 110 TFUE vizează nu numai mărfurile importate, ci și pe cele care sunt exportate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 mai 2003, Freskot, C-355/00, EU:C:2003:298, punctul 45 și jurisprudența citată).
- 31 O sarcină pecuniară este de asemenea exceptată de la calificarea drept „taxă cu efect echivalent” dacă este percepută, în anumite condiții, ca urmare a unor controale efectuate pentru a se conforma unor obligații impuse de dreptul Uniunii sau dacă aceasta constituie contrapartida unui serviciu prestat efectiv operatorului care este obligat să o plătească, într-un quantum proporțional cu serviciul menționat (Hotărârea din 14 iunie 2018, Lubrizol France, C-39/17, EU:C:2018:438, punctul 26 și jurisprudența citată).
- 32 Este necesar, în consecință, să se determine dacă sarcina pecuniară în discuție în litigiul principal răspunde definiției unei taxe cu efect echivalent unei taxe vamale, astfel cum aceasta rezultă din elementele expuse la punctele 29-31 din prezenta hotărâre.
- 33 În această privință, este necesar să se arate, în primul rând, că sarcina în discuție în litigiu constituie o sarcină pecuniară impusă unilateral de un stat membru. Întrucât obiectivul pentru care o astfel de sarcină a fost impusă nu are nicio incidență, nu este relevant dacă este vorba despre o redevență pentru anumite servicii de rețea pentru transportul energiei electrice (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 septembrie 2000, Michailidis, C-441/98 și C-442/98, EU:C:2000:479, punctul 14, precum și jurisprudența citată).
- 34 În al doilea rând, se impune să se arate că energia electrică reprezintă o marfă în sensul dreptului Uniunii și că o taxă percepută nu pe o marfă ca atare, ci pe o activitate necesară în raport cu această marfă, precum, în cauza principală, serviciile de rețele, poate intra sub incidența dispozițiilor privind libera circulație a mărfurilor. Astfel, atunci când o taxă este calculată asupra numărului de kilowați-oră transportați, iar nu în funcție de distanța de transport sau de orice alt criteriu legat direct de transport, aceasta trebuie tratată ca fiind aplicată asupra mărfii înseși (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iulie 2008, Essent Netwerk Noord și alții, C-206/06, EU:C:2008:413, punctele 43 și 44, precum și jurisprudența citată).
- 35 În cauza principală, întrucât sarcina în discuție este calculată asupra numărului de kilowați-oră transportați, ea trebuie să fie considerată ca fiind aplicată mărfurilor.

- 36 Este necesar să se verifice, în al treilea rând, dacă această sarcină este aplicată acestor mărfuri în temeiul faptului că trec o frontieră sau dacă, dimpotrivă, ea rezultă dintr-un regim general de impozite interne aplicat în mod sistematic, potrivit aceluiași criterii obiective, unor categorii de produse indiferent de originea sau de destinația acestora.
- 37 În această privință, Curtea a statuat deja că caracteristica esențială a unei taxe cu efect echivalent, care o distinge de un impozit intern de natură generală, constă în împrejurarea că prima se aplică exclusiv produsului care trece frontiera ca atare, în timp ce a doua se aplică în același timp produselor importate, exportate și naționale (Hotărârea din 2 octombrie 2014, Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, punctul 28).
- 38 În speță, rezultă din formularea întrebărilor adresate că sarcina în discuție în litigiul principal se aplică doar energiei electrice produse în Slovacia și exportate ulterior. Prin urmare, aceasta este percepută în temeiul faptului că energia electrică trece frontiera.
- 39 Guvernul slovac arată totuși că Decretul guvernamental nr. 317/2007 prevede o sarcină identică aplicabilă energiei electrice consumate în Slovacia, indiferent de originea energiei electrice. Pentru acest motiv, energia electrică produsă în Slovacia și exportată ulterior ar fi, în realitate, tratată în același mod ca energia electrică produsă în Slovacia și consumată în această țară.
- 40 Cu toate acestea, presupunând că cele două categorii de energie electrică sunt supuse aceluiași regim, se mai impune să se observe că, pentru a face parte dintr-un sistem general de „impozite interne”, în sensul articolului 110 TFUE, sarcina fiscală considerată trebuie să aplice produsului intern și produsului exportat identic același impozit în același stadiu al comercializării, iar faptul generator al impozitului trebuie să fie de asemenea identic (Hotărârea din 2 octombrie 2014, Orgacom, C-254/13, EU:C:2014:2251, punctul 29 și jurisprudența citată).
- 41 Or, deși, potrivit indicațiilor guvernului slovac, clientul final este în special cel care achită sarcina pecuniară în discuție pentru energia electrică consumată în Slovacia, este cert că, pentru energia electrică exportată, această sarcină este datorată de exportatorul energiei electrice. Astfel, sarcina în discuție în litigiul principal se aplică energiei electrice produse în Slovacia ca urmare a consumului său în această țară sau, atunci când aceasta din urmă este exportată pentru a fi consumată ulterior într-o altă țară, ca urmare a exportului său. În aceste condiții, este necesar să se constate că această sarcină pecuniară nu se aplică energiei electrice exportate și celei consumate în interiorul acestui stat membru în același stadiu de comercializare.
- 42 Trebuie arătat, în al patrulea rând, că nu reiese din dosarul supus Curții că sarcina pecuniară în discuție în litigiul principal este percepută ca urmare a unor controale efectuate pentru a se conforma unor obligații impuse de dreptul Uniunii sau că ea constituie contrapartida unui serviciu prestat efectiv operatorului, într-un quantum proporțional cu serviciul menționat.
- 43 În această privință, trebuie precizat că, deși Curtea a admis că o sarcină care constituie remunerația unui serviciu prestat efectiv operatorului economic care este ținut să plătească această sarcină, într-un quantum proporțional cu serviciul menționat, nu constituie o taxă cu efect echivalent unei taxe vamale (Hotărârea din 9 septembrie 2004, Carbonati Apuani, C-72/03, EU:C:2004:506, punctul 31), nu este mai puțin adevărat că, după cum a arătat avocatul general la punctul 66 din concluzii, pentru ca o sarcină să nu intre în domeniul de aplicare al articolului 28 TFUE, serviciul prestat trebuie să confere un avantaj specific și cert exportatorului individual, un avantaj pentru interesul public fiind prea general și incert pentru a fi considerat o remunerație care formează contrapartida unui avantaj determinat acordat în mod efectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 iulie 1969, Comisia/Italia, 24/68, EU:C:1969:29, punctul 16, și Hotărârea din 27 septembrie 1988, Comisia/Germania, 18/87, EU:C:1988:453, punctul 7).

- 44 Or, guvernul slovac, deși a arătat în observațiile sale scrise că această sarcină pecuniară a fost percepută pentru un serviciu de rețea care a fost furnizat în mod efectiv exportatorilor, nu a dovedit în niciun mod această parte a argumentației sale prin elemente suplimentare susceptibile să stabilească faptul că sarcina în litigiu constituia remunerația unui astfel de avantaj specific și cert.
- 45 Nu rezultă nici din celelalte elemente ale dosarului că o sarcină pecuniară impusă în vederea menținerii echilibrului între capacitatea de producție disponibilă și cererea de energie electrică ar fi susceptibilă să constituie remunerația care formează contrapartida unui serviciu care conferă un avantaj specific și cert.
- 46 În aceste condiții, o sarcină pecuniară precum cea din litigiul principal, care se aplică energiei electrice exportate atât către un alt stat membru decât Republica Slovacă, cât și către țări terțe, constituie o taxă cu efect echivalent, în sensul articolului 28 TFUE.
- 47 Această constatare se aplică atât pentru energia electrică exportată către un alt stat membru, cât și pentru cea exportată către țări terțe.
- 48 Astfel, în măsura în care o sarcină pecuniară se aplică exporturilor către alte state membre, aceasta intră sub incidența articolelor 28 și 30 TFUE și, în măsura în care se aplică exporturilor către țări terțe, aceasta intră sub incidența articolului 28 TFUE.
- 49 În ceea ce privește, mai precis, exporturile către țări terțe, trebuie amintit că, potrivit articolului 3 alineatul (1) literele (a) și (e) TFUE, Uniunea dispune de o competență exclusivă în domeniile uniunii vamale și politicii comerciale comune și că, în conformitate cu articolul 207 alineatul (1) TFUE, politica comercială comună se întemeiază pe principii uniforme, în special în ceea ce privește modificările tarifare, precum și încheierea de acorduri tarifare și comerciale privind schimburile de mărfuri și de servicii.
- 50 Or, s-ar aduce în mod grav atingere uniformității politicii comerciale comune dacă statele membre ar fi autorizate să impună în mod unilateral taxe cu efect echivalent unor taxe vamale asupra exporturilor către țări terțe.
- 51 În consecință, astfel cum a arătat Comisia Europeană, statele membre nu dispun de o competență care să le permită să introducă în mod unilateral taxe cu efect echivalent unor taxe vamale la export în cazul unor exporturi către țări terțe (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 octombrie 1995, Siesse, C-36/94, EU:C:1995:351, punctul 17).

Cu privire la justificarea eventuală a acestei sarcini la export

- 52 Guvernul neerlandez susține că obiectivul care constă în a garanta siguranța aprovizionării constituie, astfel cum Curtea a recunoscut deja în Hotărârea din 22 octombrie 2013, Essent și alții (C-105/12-C-107/12, EU:C:2013:677, punctul 59, precum și jurisprudența citată), un motiv imperativ de interes general.
- 53 În această privință, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că interdicția cuprinsă la articolul 28 TFUE are un caracter general și absolut (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 septembrie 2000, Michailidis, C-441/98 și C-442/98, EU:C:2000:479, punctul 14 și jurisprudența citată). Tratatul FUE nu prevede nicio derogare, iar Curtea a statuat că rezultă din claritatea, din caracterul imperativ și din întinderea fără rezerve a dispozițiilor dreptului primar aplicabile că interdicția taxelor vamale constituie o normă esențială și că, în consecință, orice eventuală excepție trebuie să fie prevăzută în mod clar. Curtea a precizat de asemenea că noțiunea „taxă cu efect echivalent unei taxe vamale” este completarea necesară a normei generale de interdicție a taxelor vamale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 decembrie 1962, Comisia/Luxemburg și Belgia, 2/62 și 3/62, EU:C:1962:45, p. 827).

- 54 Curtea a considerat de asemenea că derogările de la articolele 34 și 35 TFUE cuprinse la articolul 36 TFUE nu se pot aplica prin analogie în cadrul taxelor vamale și al taxelor cu efect echivalent (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 decembrie 1968, Comisia/Italia, 7/68, EU:C:1968:51, p. 628).
- 55 Aceste considerații se impun atât pentru interzicerea taxelor cu efect echivalent unei taxe vamale la export către alte state membre, cât și pentru interzicerea unor astfel de taxe la export către țări terțe.
- 56 În consecință, întrucât sarcina pecuniară în discuție trebuie calificată drept taxă cu efect echivalent taxelor vamale, aceasta din urmă nu este susceptibilă de justificare.
- 57 Din considerațiile care precedă rezultă că articolele 28 și 30 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru care prevede o sarcină pecuniară precum cea în discuție în litigiul principal, care se aplică energiei electrice exportate către un alt stat membru sau către o țară terță doar atunci când energia electrică a fost produsă pe teritoriul național.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 58 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolele 28 și 30 TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări a unui stat membru care prevede o sarcină pecuniară precum cea în discuție în litigiul principal, care se aplică energiei electrice exportate către un alt stat membru sau către o țară terță doar atunci când energia electrică a fost produsă pe teritoriul național.

Semnături